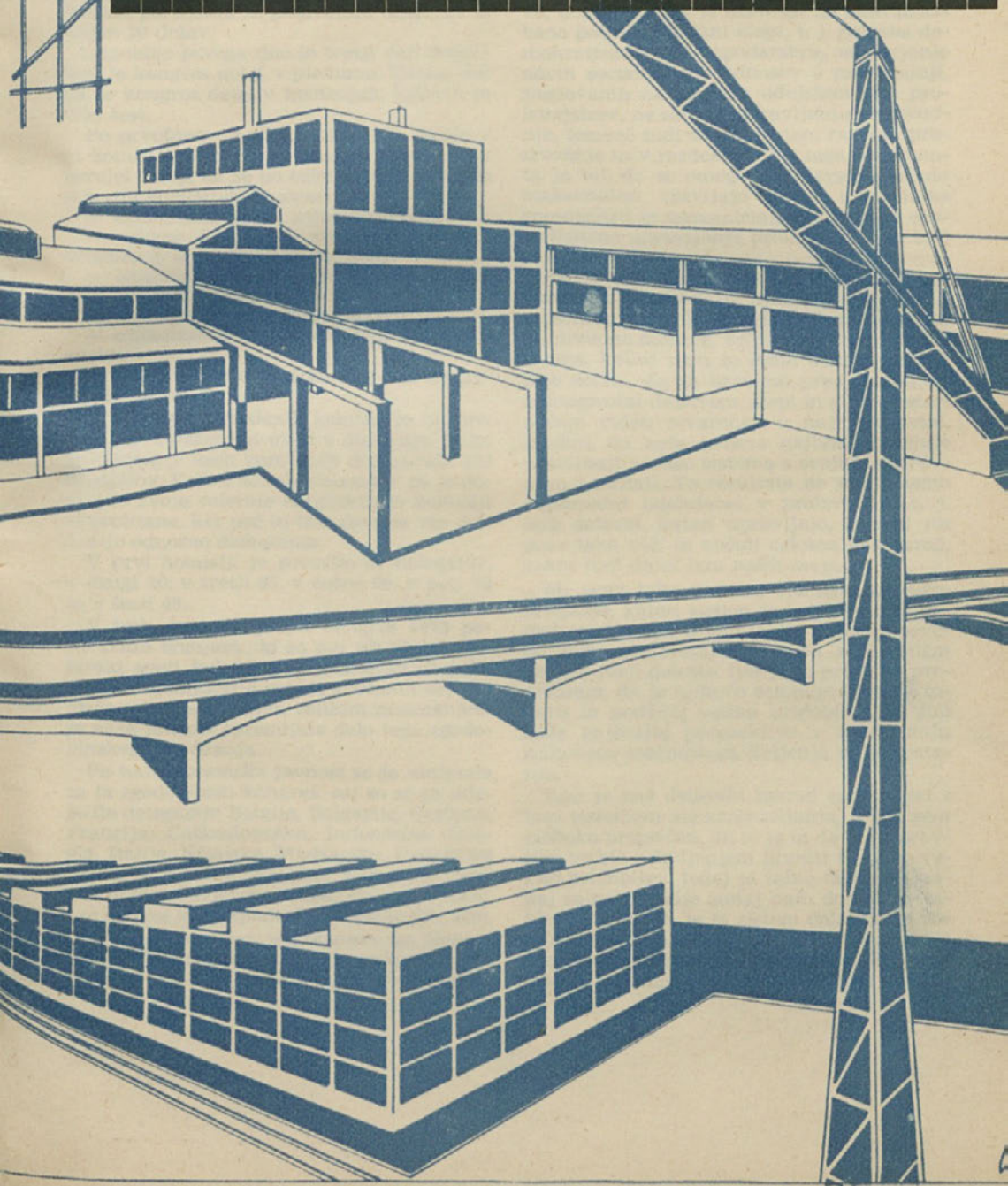

GLASILO "BETONAR"

ŠTEV. 3-7

CELJE, JULIJA 1957

LETO VI

Prvi kongres delavskih svetov

V času od 25. do 27. junija 1957 je bil v Beogradu prvi kongres delavskih svetov Jugoslavije. Od izbranih 1762 je na delu kongresa sodelovalo 1745 delegatov. Poleg delegatov so delu kongresa prisostvovali številni gostje — visoki državni in politični funkcionarji na čelu s tov. Titom, javni in kulturni delavci, kakor tudi delegati sindikalnih, partijskih in prosvetnih delavcev iz preko 20 držav.

Dopolodne prvega dne in tretji dan popoldne je kongres delal v plenumu. Ostale dni pa je kongres delal v komisijah, katerih je bilo šest.

Po prvotnem predlogu naj bi se delalo v 11 komisijah, vendar je kongres na plenumu sprejel sklep, da se bo celotno delo odvijalo v šestih komisijah, in sicer:

- ekonomski okvirji samoupravljanja;
- odnosi delavskih svetov do drugih družbenih organov in organizacij;
- ekonomsko poslovanje delavskih svetov;
- delovni odnosi v gospodarstvu;
- organizacija in metode dela delavskih svetov;
- usposabljanje proizvajalcev za upravljanje podjetij.

V vsaki od navedenih komisij je bil pripravljen referat kot uvod v diskusijo. Tako je skupno v vseh komisijah diskutiralo 423 delegatov. Veliko število delegatov pa je dostavilo svoje referate oz. diskusije komisiji nepreručane, ker pač ni bilo časa za vse diskusije odnošno diskutante.

V prvi komisiji je govorilo 67 delegatov, v drugi 76, v tretji 67, v četrti 90, v peti 78 in v šesti 45.

V treh dneh je prejel kongres 1475 pozdravnih brzojavk, ki so mu jih poslali delavski sveti kolektivov, družbenih in političnih organizacij s svojih svečanih sej. To priča o tem, s kakšnim velikim zanimanjem je naša javnost spremljala delo tega zgodovinskega zasedanja.

Pa tudi inozemska javnost se je zanimala za ta zgodovinski kongres, saj so se ga udeležile delegacije Belgije, Bolgarije, Ceylona, Francije, Češkoslovaške, Indonezije, Izraela, Italije, Kitajske, Madžarske, Republike Nemčije, Maroka, Poljske, Romunije, Sev. Vietnama, Sovjetske zveze, Finske, Indije, vse azijske konference, Britanije in Škotske.

Kot že navedeno, je kongresu na plenarnem zasedanju prisostvoval predsednik republike tov. Tito, ki je v pozdravnem govo-

ru dejal, da je na delu dokazana življenska moč delavskega samoupravljanja. Poleg ostalega je tov. Tito še dejal: »Te dni mineva 7 let, odkar je bil razglašen zakon o predaji tovarn in podjetij v upravljanje proizvajalcem. To je bil eden od največjih, lahko se reče, zgodovinskih dokumentov v razvoju naše socialistične družbene ureditve, dokument, ki je diktiran za našo družbeno potrebo na dani etapi, t. j. potreba demokratizacije v gospodarstvu, ustvarjanje novih socialističnih odnosov v proizvodnji, zasnovanih na širokem udeleževanju proizvajalcev, ne samo v upravljanju proizvodnje, temveč tudi v nadaljnjem razvoju proizvodnje in v razdelitvi. Cilj tega dokumenta je bil, da se omogoči proizvajalcem, da maksimalno razvijajo svoje ustvarjalne sposobnosti in samoiniciativo, katere je centralistično upravljanje proizvodnje vse bolj zaviralo.«

Ko je tov. Tito govoril o razvoju samoupravnih organov in njihovih dosedanjih uspehih pri nas, je še dejal: »Razume se, da mi nimamo namere, vsiliti komurkoli ta naš sistem, kakor nam to često očitajo, ali mi smo dolžni, da ga branimo pred tistimi, ki so nasprotni dejstvom, slepi in gluhi, kateri nočejo videti stvarnosti v naši domovini. Mislim, da naša praksa najboljše potrjuje pravilnost našega sistema s svojimi pozitivnimi rezultati. Te rezultate ne vidijo samo neposredni udeleženci v proizvodnji, t. j. naši delavci, kateri upravljajo, temveč jih prav tako vidi in občuti celoten naš narod, kakor tudi daleč izza naših meja.

Mi prav tako nimamo namena, da ugotavljamo, kateri sistem je boljši in bolj demokratičen, ker o tem lahko najboljše povedo sami proizvajalci v vsaki socialistični državi. Naši delovni ljudje so prišli do prepričanja, da je njihovo samoupravljanje tovarn in podjetij velika pridobitev, ki jim kaže najboljše perspektive v ustvarjanju njihovega srečnejšega življenja in blagostanja.

Ako je naš delavski razred zadovoljen s tem sistemom samoupravljanja, a jaz sem globoko prepričan, da to je in da je pripravljen vedno z življenjem braniti to svojo veliko pridobitev, tedaj je težko razumeti, zakaj se neki ljudje zunaj naše domovine toliko brigajo, ali je ta sistem delavskega samoupravljanja dober ali ne, in zakaj mu oporekajo socialistični karakter. Pri tem moram opozoriti, da nekateri naši kritiki

zunaj naših mejá zelo pogosto dajejo oceno, ali je nekaj socialistično ali ni, pa mnogi od njih nimajo zato nikakih ali vsaj približno potrebnih kvalifikacij.

Ne bi hotel govoriti in naštevati, kje in kakšne absurdnosti pišejo in govore o našem delavskem samoupravljanju, niti da to pobjam, ker bosta na to pač dala najboljši odgovor ta kongres in naša stvarnost.

Ob zaključku pozdravnega govora je tov. Maršal še dejal:

»Delavski sveti se ne smejo baviti samo s tehničnimi problemi proizvodnje, temveč tudi z ekonomskimi problemi samega podjetja in širšim problemom, problemom tržišča in drugim. Poznano nam je, da nekje neki vodilni ljudje podjetja kratijo te pravice delavskim svetom, a delavci zopet preveč lahko popuščajo takemu nepravilnemu tretiranju vloge delavskih svetov. Zato je treba z večjo energijo odpravljati taka nepravilna pojmovanja.

Uvodni referat na plenumu je imel tov. Djuro Salaj. V svojem govoru je prikazal delovanje delavskih svetov kot pozitivne forme samoupravljanja ter nanizal uspehe, ki so jih v obdobju 7 let na tem področju dosegli.

Govoril je o delavskem samoupravljanju, o nadaljnjem razvijanju sistema upravljanja v gospodarstvu, konkretno o dosedanjih rezultatih, o moralno politični vlogi delavskih svetov, o notranjem mehanizmu samoupravljanja, o težavah in preprekah, o nadaljnjem razvoju delavskega samoupravljanja, t. j. novi etapi socialističnega razvoja.

Po plenarnem zasedanju se je delo kongresa razdelilo, kot je že navedeno, na šest komisij. V kratkih stavkih hočem prikazati diskusijo, ki je bila v teh komisijah za pango gradbeništva.

V prvi komisiji — ekonomski okviru samoupravljanja — je bilo naglašeno, da je nelogično, ako kolektivi razpolagajo z osnovnimi sredstvi, da pa nimajo popolne pravice razpolagati tudi z obrtnimi sredstvi. Res je, da novi predpis olajšuje razpolaganje z obratnimi sredstvi, toda sedanja sredstva niso bila dovoljna za normalno poslovanje podjetja. V zvezi z novo uredbo o delitvi celotnega dohodka so delegati menili, da se ta uredba še ne občuti dovolj in predlagajo, naj čimprej izidejo dopolnilni predpisi. Delegati smatrajo za potrebno, da se družbeni plani v bodoče dostavijo pred pričetkom gradbene sezone. Zaradi zakasnitve družbenih planov zakasnuje tudi gradbena dejavnost. Zaradi tega je prišlo do večjih izgub za gospodarske organizacije in družbo.

Predmet obravnave je bil tudi problem mehanizacije. Mnoga gradbena podjetja so obremenjena z amortizacijo za stroje, katere z ozirom na strukturo investicij ne morejo uporabljati. To ogroža njihov obstanek. Mehanizacija je izrabljena, a mnoge tipe naših strojev starega porekla ne morejo uporabljati zaradi pomanjkanja rezervnih delov. Gradbena podjetja naj bi imela na razpolago sredstva za vzdrževanje mehanizacije. Predlagali so, da se sredstva za investicijsko vzdrževanje, ki niso bila izkoriščena do 30. junija t. l., prenesejo na fond za amortizacijo, ker so po sedanjih predpisih imela značaj investicij. Nadalje je potrebno nabaviti devize za rezervne dele strojev inozemskega porekla ter dopustiti olajšave pri uvozu rezervnih delov.

Neki delegat je pri vprašanju mehanizacije v gradbeništvu dal predlog, da bi delavski sveti sprejeli lastne pravilnike o čiščenju, koriščenju in vzdrževanju strojev, kakor tudi o materialnem poslovanju podjetja.

Nekateri delegati so nadalje opomnili, da je pa po drugi strani v gradbeništvu še vedno previsok odstotek ročnega dela.

Po vprašanju licitacij je bilo poudarjeno, da je precej kalkulacij nerealnih ter da bi bila potrebna boljša kontrola kalkulacij od strani družbenih organov.

Ko so govorili o plačnem sistemu, so nekateri menili, da prejšnji plačni sistem še sedaj negativno vpliva na sedanji plačni sistem, ker mnoga podjetja sedaj po novih predpisih nimajo dovolj sredstev za zavarane plače, kar pomeni, da bodo nekatera od teh podjetij morala povišati cene. Mi vsi pa vemo, da je edini izhod iz tega — povečana produktivnost dela.

O sistemu premiranja so ugotovili, da to v gradbeništvu ni prišlo do popolnega izraza v glavnem zaradi tega, ker podjetja niso imela sredstev za izplačevanje premij.

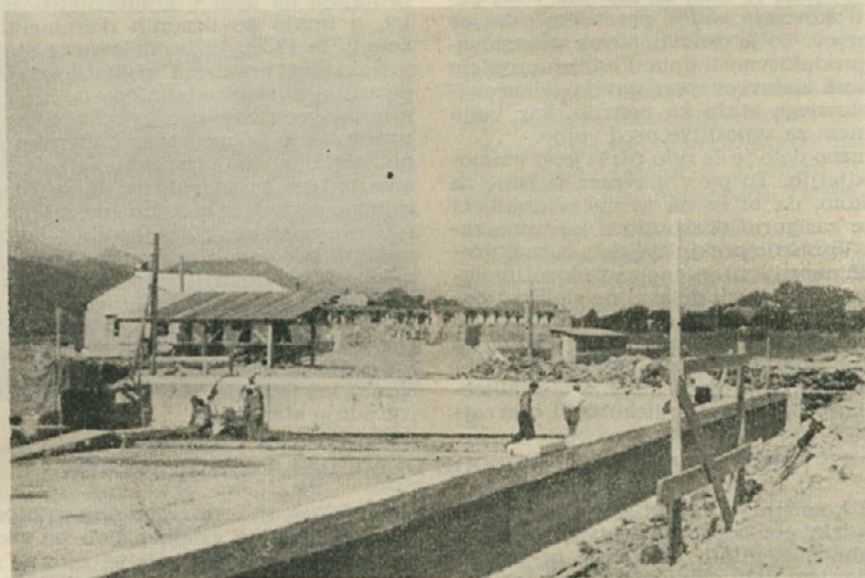
Po vprašanju projektiranja so ugotovili, da se plačevanje projektov kot robe in projektantske dejavnosti kot gospodarske dejavnosti, ni pokazalo najbolje. To je zmanjšalo materialno bazo projektantov in jih prisililo, da povečajo kvantiteto na škodo kvalitete.

Govorili so tudi o tem, da so roki za dogotovitev projektov po navadi zelo kratki.

V drugi komisiji se je razpravljalo o problemu odnosov delavskih svetov do drugih družbenih organov in organizacij. Predloženo je bilo, da se naj razvijanje samoupravljanja vrši s pomočjo sindikalnih organizacij in s strokovnim dviganjem upravljalcev samih. Z dokumenti je bilo prikazano, da

se prekinitev dela zaradi zime negativno odraža na kolektivu, posebno na kontinuiteti v upravljanju in s tem na izgubo strokovnega kadra. Predložili so, da se naj osnuje fond za plačevanje delavcev v času mrtve sezone. Nadalje je bil podan predlog, da se naziv delavski svet preimenuje v delavsko

upravo, smatrajoč, da sedanji naziv ne odgovarja, ker delavski sveti niso svetovalni, temveč upravni organi. Tako naj bi se sedanji upravni odbori preimenovali v izvršne odbore, ker niso neposredni in edini upravljalci, temveč so izvrševalci sklepov delavskega sveta.

Gradnja ljudskega kopališča v Celju je v polnem razmahu

EKONOMSKO POSLOVANJE DELAVSKIH SVETOV

Tudi tu so govorili o posledicah, ki jih občutijo gradbena podjetja zaradi prepoznih družbenih planov.

Predlog delegatov je bil, da se nepravilnosti ne smejo ponavljati.

Kreditni za obratna sredstva gradbenih podjetij niso dovoljni. To še posebno iz razloga, ker se dajejo pod takimi pogoji, ki gradbena podjetja ne morejo zadovoljiti. Podan je bil predlog za pavšalno dodeljevanje kreditov vsem gradbenim podjetjem.

Poseben problem predstavlja distribucija gradbenega materiala, zaradi česar imajo podjetja velike težave. Potrebno bi bilo proučiti problem poslovanja grosističnih podjetij za nabavo gradbenega materiala.

Tudi tu so govorili o licitacijah in o lokalizmu malih gradbenih podjetij. Izrazili so mnenje, da je potrebno izkoreniniti prakso razpisovanja licitacij v mesecih april, maj in kasneje, ko se je že pričela glavna

gradbena sezona. Nerealne kalkulacije so obravnavali tudi v tej komisiji, s pripombo, da nekateri izstopajo s polovico nižjimi cenami. Tako nerealno odstopanje najbolj pogosto škodi osnovnim življenjskim pogojem delavcev in družbeni skupnosti, ker mora vedno nekdo popraviti napake. Nesprejemljivo je še to, da tako naravnost v poslovanju podkreplujemo nekatere investitorje, ki morajo predstavljati interese družbene skupnosti.

Nadalje so govorili o fondu za napredovanje gradbeništva in stavljen je bil predlog, da se fond decentralizira, ker centraliziran fond ni dosegel pričakovanih uspehov. Govorili so še o produktivnosti dela in o kvaliteti proizvodov. Boljšo produktivnost dela v gradbeništvu ovira niz preprek, izmed ostalih tudi nepopolni projekti, pomanjkanje detajlov, odgovarjajočega materiala itd.

DELOVNI ODNOSI V GOSPODARSTVU

V diskusiji so v glavnem sprožili osnovne probleme te gospodarske grane: fluktuacija delovne sile, nepopolne pravice gradbenih delavcev za čas mrtve sezone, nadurno delo, življenjske in delovne razmere, higiensko tehnična zaščita, stanovanja itd.

Ugotovljeno je bilo, da manjka v tej panogi strokovnega kadra, predvsem zidarjev in tesarjev. To je osnovni vzrok za nepovečanje produktivnosti dela. Poseben problem gradbenih delavcev predstavlja dokazovanje delovnega staža za penzije, kar velja v glavnem za zaposlitve pred vojno.

Nadurno delo je še zelo razširjeno v mnogih podjetjih. To pa v glavnem iz želje za zaslužkom, da bi se na ta način gradbeni delavec zagotovil preko zime, ko nima zaslужka. Vprašnje prekinitve dela zaradi vremenskih nepravil ni rešeno na zadovoljiv način, zato so gradbeni delavci na slabšem položaju glede na delavce v drugih strokah.

Neki diskutant iz Sarajeva je izjavil, da absolutno obsoja pojave podaljšanja delovnega časa. Po njegovem mnenju bi bilo treba iti nasprotno pot — diskurirati o skraj-

šanem delovnem času, ker je delo v gradbeništvu zelo težko. Tudi ta je potrdil, da so težave s priznanjem delovnega staža gradbenim delavcem, ki so službovali v številnih podjetjih. Tako je navedel konkreten primer, da ima podjetje starejše delavce, ki prihajajo na delo v gradbeništvu že do 50 let, a imajo po uradnih dokumentih priznanih le 17 do 18 let delovnega staža.

Nekatera gradbena podjetja ne skrbijo dovolj za higiensko tehnično zaščito gradbenih delavcev. Stavljen je bil predlog, da se uvede stalni prispevek za higiensko tehnično zaščito, slično prispevku za kadre. Sredstva iz tega prispevka naj bi se črpala izključno za higiensko tehnično zaščito.

Glede nastanitve gradbenih delavcev dosedaj ni bilo dovolj storjenega. V primerjavi z delavci v industriji imajo naši delavci težje delovne pogoje pri delu samem in z ozirom na specifičnost gradbeništvu, da pa ne govorimo o sodobnih stanovanjih. Gradbena podjetja niso mogla reševati tega vprašanja, ker nimajo materialnih sredstev za izgradnjo stanovanj.

ORGANIZACIJE IN METODE DELA DELAVSKIH SVETOV

V tej komisiji je bilo precej zelo interesantnih izkušenj iz prakse delavskih svetov. Poleg mnogoštevilnih primerov, ki govorijo o dosedanjem delu delavskih svetov, so postavili vrsto predlogov, kako bi se to delo v bodoče še izboljšalo.

Govorili so, da so delavski sveti nekaterih podjetij sicer sprejeli sklepe, a da je na žalost še precej primerov, da teh sklepov niso izvršili. Stavljen je bil predlog, da se v takih primerih pokliče na odgovornost direktorja podjetja, ki odgovarja delavskemu svetu za neizvršene sklepe delavskega sveta.

Naprednejša podjetja že imajo delovni red podjetja, kjer so točne razmejitve kompetenc vsakega delovnega mesta. V vseh podjetjih do tega še ni prišlo, zato se je diskusija razvila tudi glede tega vprašanja. Mnogo so razpravljali o pripravah za zasedanje delavskih svetov. Tudi tu nekatera podjetja zelo dobro pripravljajo gradivo za zasedanje in ga dajejo v diskusijo na gradbišča in obrate že pred samim zasedanjem, medtem ko v vseh podjetjih ni tako.

Nadalje so govorili o organizaciji obratnih delavskih svetov, pri katerih je zahtevala predvsem industrija večjo samostojnost. Razpravljalo se je še o kompetencah ODS, o kulturnem in strokovnem izobraževanju članov delavskega sveta, o izmenja-

vanju izkušenj, o referendumu in o poslovnih. Seveda se gradbeništvu po specifičnosti razlikuje od industrije, zato ne moremo vzporediti z istimi nalogami in kompetencami obratne DS industrije in gradbeništvu. Popolnoma samostojni ne morejo biti obratni delavski sveti v nobenem primeru, ker je obrat le sestavni del podjetja. Obratni delavski svet je v glavnem posvetovalni organ, ki pa daje konkretne predloge centralne delavskemu svetu.

Naš diskutant je razpravljal o specifičnosti gradbeništvu kot panoge, o kompetencah obratnih delavskih svetov v gradbeništvu, o pujanosti občasnih delavskih svetov, o komisijah delavskih svetov, ki so se pokazale kot pozitivne, o poročanju kolektivu in o daljši mandatni dobi članov delavskih svetov.

Nadalje so diskutanti načeli problem dela delavskih svetov glede na sestav delavstva gradbenih podjetij z upoštevanjem sezonskih gradbenih delavcev. Predlagano je, da se status gradbenega delavca jasno odredi, kar je potrebno urediti brez odlašanja.

V resoluciji so predlagali, da se mandatna doba delavskega sveta in upravnega odbora podaljša na 2 leti ter da se v okviru okraja osnuje organ skupnih samoupravnih organov (približno kot konference).

USPOSABLJANJE PROIZVAJALCEV ZA UPRAVLJANJE PODJETIJ

V tej komisiji so bili postavljeni predlogi iz področja splošnega, strokovnega in političnega dviga gradbenih delavcev. Govorili so o strokovnih tečajih, o seminarjih, predavanjih in o delu delavske univerze. Dis-

Celjski »Otok« spreminja lice. Po zazidalnem načrtu »rastejo« novi stanovanjski bloki. Posnetek kaže enega teh blokov, katerega gradi poleg ostalih naš kolektiv

kutanti so smatrali to kot osnovni problem, brez katerega se ne more zamisliti potrební nivo znanja delavca za upravljanje s podjetjem.

Odkrili so še vrsto problemov, med ostalimi tudi zaostalost gradbenih delavcev, ki se rekrutirajo v glavnem iz podeželja, na kar vpliva še sezonski karakter dela, raztresečnost gradbišč — kar vse vpliva tako na splošno kot na strokovno znanje.

Govorilo se je tudi o nepravilnem odnosu do vajencev v gradbeništvu odnosno gospodarstvu in ugotovili so, da se jim ne nudi potrebna praksa za čas uka. Pa tudi po položenem izpitu se na te ljudi ne polaga dovoljna pažnja v pogledu nadaljnjega strokovnega usposabljanja. Taki mladinci mnogokrat gredo iz podjetja v podjetje in se nihče ne briga za njihovo strokovno izpopolnitev.

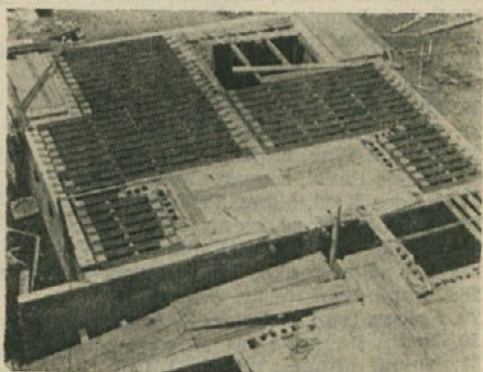
V dosedanjem sistemu strokovnega usposabljanja ni planskega dela. Ako se tako nadaljuje, bo naletelo gradbeništvó še na večje težave. Zaradi pomanjkanja strokov-

nih kadrov so izgube v gradbeništvu precej velike, pri premetitvah se povišajo stroški terenskih dodatkov, stroški za ločeno življenje itd.

Glede prakse študentov STŠ in fakultet so bili delegati mnenja, da je enomesečna počitniška praksa nedovoljna ter da bi bila obvezna vsako leto po dva meseca. Za strokovno usposabljanje tehničnega kadra morajo podjetja voditi več brige.

Na podlagi teh in vseh ostalih diskusij je bila sprejeta resolucija o prvem kongresu delavskih svetov Jugoslavije, katero je kongres sprejel brez pripomb.

Zaključne besede je imel tov. Djuro Salaj, ki je dejal: »Nahajamo se neposredno pred zaključkom tega našega kongresa, prvega te vrste v naši socialistični Jugoslaviji. Siguren sem, da delite z mano mišljenje — da so te tri pretekle dni bili podani dokazi, koliko je bilo upravičeno sklicati kongres delavskih svetov naše domovine. Dokazalo in pokazalo se je, da smo mi vsi razpolagali z bogatimi izkušnjami, ki so na tem kongresu prišle do izraza, ter da nam je ta edinstvena zamenjava mišljenj bila v veliko korist. Zaradi tega bo ta kongres ostal kot ena največičastnejših manifestacij delavskega razreda naše domovine in istočasno kot zelo ploden delovni dogovor neposrednih proizvajalcev. Siguren sem, da so na tem kongresu nastale močne impresije in neizbrisni vtisi.«

Se en posnetek z »Otoka«

Delavsko samoupravljanje

Volitve delavskega sveta podjetja

Dne 30. aprila 1957 so bile volitve v delavski svet podjetja in v obratne delavske svete. Tako imamo danes v podjetju naslednje samoupravne organe:

Centralni delavski svet
Centralni upravni odbor

Obratni delavski svet gradbišča Celje I
Obratni delavski svet gradbišča Celje II
Obratni delavski svet gradbišča Velenje
Obratni delavski svet gradbišča Trbovlje
Obratni delavski svet centralnih obratov

Obratni upravni odbor gradbišča Celje I
Obratni upravni odbor gradbišča Celje II
Obratni upravni odbor gradbišča Velenje
Obratni upravni odbor gradbišča Trbovlje
Obratni upravni odbor centralnih obratov

Centralni delavski svet

V centralni delavski svet so bili izvoljeni:

1. Orehov Jurij, delavec, Celje I
2. Gorjup Stanko, delavec, Celje I
3. Trobiš Ivan, tesar, Celje I
4. Ribič Martin, tesar, Zalec
5. Košenina Maks, zidar, Celje II
6. Kitak Srečko, tehnik, Celje I
7. Kolar Franc, zidar, Celje I
8. Pungershak Franc, tesar, Celje I
9. Cigelšek Martin, tesar, Celje II
10. Lubej Anton, tesar, Celje II
11. Forštner Anton, tesar, Celje II
12. Kanzian Robert, tehnik, Celje II
13. Vočanec Ivan, delavec, Celje II
14. Fale Alojz, miner, Zalec
15. Jalšovec Vinko, strojnik, Štore
16. Sukič Josip, tesar, Štore
17. Vajs Jože, teracer, Centr. obrati
18. Ilc Štefan, tehnik, Centr. obrati
19. Božič Ivo, mehanik, Centr. obrati
20. Oberžan Jože, kovač, Centr. obrati
21. Rajh Vlado, strojnik, Velenje
22. Zaletel Tine, mojster, Centr. obrati
23. Blažič Pavel, klepar, Centr. obrati
24. Pelcer Karl, zidar, Trbovlje
25. Gomboc Franc, zidar, Trbovlje
26. Gričar Ivan, skladiščnik, Trbovlje
27. Varjačič Branko, železokravec, Trbovlje
28. Škapir Karl, tesar, Zagorje
29. Šribar Ivan, delavec, Zagorje
30. Nedok Janko, zidar, Zagorje
31. Novak Mihael, tehnik, Litija
32. Rotar Karl, zidar, Velenje
33. Jerman Anton, delavec, Velenje

34. Gorenšek Konrad, zidar, Velenje
 35. Klavžer Rudi, uslužbenec, Velenje
 36. Pezdir Boris, tehnik, Konjice
 37. Funkl Rafko, tehnik, Gomilsko
 38. Krašovic Ivan, mizar, Gomilsko
 39. Mikša Mirko, uslužbenec, Direkcija
 40. Vitanc Franc, uslužbenec, Direkcija
- Predsednik delavskega sveta je tovariš Rajh Vlado.

Upravni odbor podjetja

V upravni odbor podjetja so bili izvoljeni na zasedanju delavskega sveta dne 6. maja 1957 naslednji člani:

1. Jalšovec Vinko, strojnik, Štore
2. Vočanec Ivan, delavec, Celje II
3. Ribič Martin, tesar, Zalec
4. Marinšek Janez, tehnik, Celje I
5. Gomboc Franc, zidar, Trbovlje
6. Novak Mihael, tehnik, Litija
7. Jerman Anton, delavec, Velenje
8. Zaletel Tine, mojster, Centr. obrati
9. Gajšek Maks, ključavničar, Centr. obrati
10. Vitanc Franc, uslužbenec, Direkcija

Namestniki članov upravnega odbora podjetja:

1. Znidaršič Srečko, delovodja, Štore
 2. Cigelšek Martin, tesar, Celje II
 3. Medved Jože, zidar, Celje I
 4. Cafuta Andrej, mizar, Centr. obrati
 5. Varjačič Branko, železokravec, Trbovlje
 6. Gorenšek Konrad, zidar
 7. Mikša Mirko, uslužbenec direkcije
- Predsednik upravnega odbora podjetja je tovariš Marinšek Janez.

Obratni delavski svet gradbišča Celje I

(volitve dne 30. 5. 1957):

1. Orehov Jurij
 2. Košenina Maks
 3. Gorjup Stanko
 4. Trobiš Ivan
 5. Ribič Martin
 6. Kitak Srečko
 7. Kolar Franc
 8. Pungaršek Franc
 9. Marinšek Janez
 10. Strmec Stane
 11. Zajko Franc
 12. Senegačnik Matevž
 13. Prevoršek Jože
 14. Pungaršek Jože
 15. Gračner Anton
- Predsednik obratnega delavskega sveta je tovariš Kitak Srečko.

Obratni delavski svet gradbišča Celje II
(volitve dne 30. 5. 1957):

1. Cigelšek Martin
2. Lubej Anton
3. Forštner Anton
4. Kanzian Robert
5. Vočanec Ivan
6. Kitak Stanko
7. Karner Franc
8. Pirš Franc
9. Kamenšek Janez
10. Lipovšek Vinko

Predsednik obratnega delavskega sveta je tovariš Jalšovec Vinko.

Obratni delavski svet gradbišča Velenje
(volitve dne 30. 5. 1957):

1. Rotar Karl
2. Jerman Anton
3. Gorenšek Konrad
4. Klavžer Rudi
5. Pintar Edi
6. Lesjak Stanko
7. Slapnik Jože
8. Tepež Jakob
9. Goršek Stanko
10. Veršič Slavko
11. Podpečan Alojz
12. Lipovšek Jože
13. Grabner Rafko

Predsednik obratnega delavskega sveta je tovariš Lesjak Stanko.

Obratni delavski svet gradbišča Trbovlje
(volitve dne 30. 5. 1957):

1. Pelcer Karl
2. Gomboc Franc
3. Gričar Ivan
4. Varjačič Branko
5. Sinkovec Janez
6. Lašič Maks
7. Gorše Leopold
8. Poslek Franc
9. Crnič Jože
10. Humski Anton
11. Meštrič Rudi

Predsednik obratnega delavskega sveta je tovariš Gomboc Franc.

Obratni delavski svet centralnih obratov
(volitve dne 30. 5. 1957):

1. Vajs Jože
2. Ilc Štefan
3. Božič Ivo
4. Oberžan Jože
5. Rajh Vlado
6. Zaletel Tine

7. Blažič Pavel
8. Šunko Edi
9. Panič Jože
10. Jager Jože
11. Belehar Franc
12. Žohar Vili
13. Vaš Ivan

Predsednik obratnega delavskega sveta je tovariš Zaletel Tine.

Obratni upravni odbor gradbišča Celje I
(volitve dne 5. 6. 1957):

1. Trobiš Ivan, zidar
2. Gračner Anton, zidar
3. Hribernik Frido, zidar
4. Ribič Martin, tesar
5. Prevoršek Jože, železokrivec
6. Senegačnik Matevž, tesar

Namestniki članov upravnega odbora:

1. Ratajc Drago, n. gradb. delov.
2. Sovčev Risto, železokrivec
3. Gorjup Stanko, pr. zidar
4. Bratina Franc, n. gradb. delov.

Predsednik obratnega upravnega odbora je tovariš Bratina Franc.

Obratni upravni odbor gradbišča Celje II
(volitve dne 6. 6. 1957):

1. Cigelšek Martin, tesar
2. Karner Franc, gradb. tehnik
3. Kitak Stanko, miner
4. Kamenšek Viljem, polkv. del.
5. Valentak Gabro, zidar
6. Pirš Franc, priučeni delavec

Namestniki članov upravnega odbora:

1. Zbiljski Ludvik, zidar
2. Štucin Franc, miner

Predsednik obratnega upravnega odbora je tovariš Karner Franc.

Obratni upravni odbor gradbišča Velenje
(volitve dne 7. 6. 1957):

1. Jerman Anton, delavec
2. Lipovšek Jože, delavec
3. Klavžer Rudi, uslužbenec
4. Veršič Slavko, zidar
5. Gorenšek Konrad, zidar
6. Slapnik Jože, delavec

Namestniki članov upravnega odbora:

1. Rotar Karl, tesar
2. Obrez Jože, delavec

Predsednik obratnega upravnega odbora je tovariš Lipovšek Jože.

Obratni upravni odbor gradbišča Trbovlje

(volitve dne 29. 6. 1957):

1. Gorše Leopold, gradb. delov.
2. Varjačič Branko, železokrivec
3. Pelcer Karl, zidar
4. Novak Mihael, gradb. tehnik
5. Skapir Karl, tesar
6. Sinkovec Janez, gradb. tehnik

Namestniki članov upravnega odbora:

1. Humski Anton, strojnik
 2. Mestrič Rudolf, železokrivec
 3. Lasič Maks, pr. zidar
- Predsednik obratnega upravnega odbora je tovariš Gorše Leopold.

Obratni upravni odbor centralnih obratov

(volitve dne 27. 5. 1957):

1. Ilc Stefan, strojni tehnik
2. Pepelnjak Emil, delovodja
3. Beilhar Franc, instalater
4. Božič Ivo, avtomehanik
5. Korent Ivan, delovodja
6. Golec Ivan, ključavničar

Namestniki članov upravnega odbora:

1. Oberžan Jože, kovač
 2. Šunko Edi, delavec
 3. Panič Josip, strojnik
- Predsednik obratnega upravnega odbora je tovariš Pepelnjak Emil.

Poleg tega ima centralni delavski svet šest stalnih komisij, in sicer:

Komisija za proizvodnjo. Predsednik: Ilc Stefan; tajnik: Dolenc Cvetko; člani: Gorjup Stanko, Forštner Anton, Varjačič Branko, Nedok Janko, Rotar Karl, Pezdir Boris, Panič Josip, Umek Florjan, Divjak Stanko, Korent Ivan, ing. Ciuha Filip.

Okvirni program zasedanj delavskega sveta v letu 1957.

Program zasedanj

Periodična poročila:

1. Obračun za I. polletje, III. kvartal, IV. kvartal;
2. Plan proizvodnje za leto 1957;
3. Poročilo predsednika UO o delu podjetja med zasedanji.

A) Izredna zasedanja:

1. Pregled inventure s stanjem 31. decembra 1956;
2. Bilanca za leto 1956.

Komisija za finančna in komercialna vprašanja. Predsednik: Zaletel Tine; tajnik: Vuga Jure; člani: Kitak Srečko, Sukič Josip, Božič Ivo, Gomboc Franc, Sovčev Risto, Smidt Henrik, Hribernik Frido, ing. Bošnjak Zoran.

Komisija za plačilni sistem. Predsednik: Ribič Martin; tajnik: Arnuš Ludvik; člani: Cigelšek Martin, Jalšovec Vinko, Gričar Ivan, Jerman Anton, Fale Alojz, Mikša Mirko, Dremel Franc, ing. Cijan Ivan.

Komisija za delovne odnose. Predsednik: Vitanc Franc; tajnik: Lang Venceslav; člani: Košenina Maks, Vajs Jože, Skapir Karl, Gorenšek Konrad, Knez Anica, Lakovič Alojz, Groznik Franc, Pepelnjak Emil, ing. Kogoj Marjan.

Komisija za investicije. Predsednik: Kanžian Robert; tajnik: Sever Ivan; člani: Pungaršek Franc, Lubej Anton, Blažič Pavel, Pelcer Karl, Krašovic Ivan, Zgomba Ferdo, Boršič Milan.

Komisija za licitacije. Predsednik: Jeras Venceslav; tajnik: ing. Komel Anton; člani: Rupret Franc, Vuga Jure, Dolenc Cvetko, Lang Venceslav, Kukovec Slavko, Rajh Vlado, Marinšek Janez, šef gradbišča.

Komisija za štednjo. Predsednik: Novak Mihael; tajnik: Bevc Jože; člani: Kolar Franc, Vočanec Ivan, Oberžan Jože, Šribar Ivan, Klavžer Rudi, Funkl Rafko, Žnidaršič Srečko, Kotnik Štefka, Trobiš Ivan, Franič Ivo, ing. Žlajpah Drago.

Izvoljeno je bilo še disciplinsko sodišče podjetja:

Predsednik: Vuga Jure; člana: Furlan Rudi, Ribič Martin; namestnika: Bevc Jože, Korent Ivan.

B) Redna zasedanja:

I. zasedanje

1. Investicijski plan za leto 1957 — (Komisija za osnovna sredstva);
2. Spremembe tarifnega pravilnika in povišanje plač — (Komisija za plače);
3. Reorganizacija podjetja — (Tovariš direktor).

II. zasedanje

1. Mere za zvišanje standarda članov —
2. Gradnja stanovanj in krediti na stanovanjsko izgradnjo;

(Predlogi sindikalne podružnice in kom. za delovne odnose);

3. Kooperacija podjetja — (Tovariš direktor).

Pri odkopih nas je rešila naša mehanizacija iz zagate

III. zasedanje

1. Poslovnik samoupravnih organov — (Predsednik UO);

2. Analiza stanja nabavne, materialne in mezдне službe — (Komisija za finančna in komercialna vprašanja);

3. Poročilo predsednika kontrolne komisije — (Predsednik kontrolne komisije);

4. Povečanje obrtnih delavnic — (Komisija za proizvodnjo).

IV. zasedanje

1. Analitična ocena delovnih mest — (Komisija za plače);

2. Premijski pravilnik za leto 1957 — (Komisija za plače);

3. Poročilo o delu gradbene zbornice in Stokovnega združenja — (Delegat podjetja).

V. zasedanje

1. Analiza organizacije in planiranje proizvodnje — (Komisija za proizvodnjo);

2. Kapacitete podjetja in perspektivni razvoj — (Komisija za osnovna sredstva);

3. Poročilo komisije za štednjo — (Predsednik komisije za štednjo).

VI. zasedanje

1. Analiza izvajanja tarifnega pravilnika in produktivnosti dela — (Komisija za plače);

2. Izvršitev plana, pogodbenih obvez, pregled licitacij — (Komisija za proizvodnjo);

3. Poročilo predsednika disciplinskega sodišča — (Predsednik disciplinskega sodišča).

VII. zasedanje

1. Pregled koriščenja namenskih skladov — (Komisija za finančna in komercialna vprašanja);

2. Poročilo o kadrovanju in vzgoji delavcev ter predlogi za izboljšanje — (Komisija za delovne odnose);

3. Analiza koriščenja delovnega časa, HTZ in nesreč pri delu — (Komisija za delovne odnose).

VIII. zasedanje

1. Poročilo za izvršitev proizvodnega plana, pogodbenih obveznosti, pregled cen in konkurenčnosti — (Komisija za proizvodnjo);

2. Koriščenje mehanizacije, analiza popraviljanja strojev in predlogi za izboljšanje te službe — (Komisija za osnovna sredstva);

3. Analiza dela samoupravnih organov — (Pripravita OOK in sindikalna organiz.).

IX. zasedanje

1. Priprave za zimsko delo — (Komisija za proizvodnjo);

2. Poročilo predsednika kontrolne komisije — (Predsednik kontrolne komisije);

3. Poročilo predstavnika Zavoda za socialno zavarovanje.

X. zasedanje

1. Stanje na tržišču gradbenih del in perspektive za prihodnje leto — (Tovariš direktor);

2. Poročilo o delu oddelka za napr. proizvodnje — (Glavni inženir);

3. Poročilo komisije za štednjo — (Predsednik komisije).

Precej prostovoljnega dela bo še potrebno, preden bo stanovanjski blok B-16, katerega gradi podjetje za svoje potrebe, dograjen. Naši »udarniki« po končanem prostovoljnem delu

Delo in najvažnejši sklepi delavskega sveta

V letošnji mandatni dobi je imel delavski svet podjetja do sedaj 3 redna zasedanja.

Na prvem zasedanju, dne 6. maja, je podal poročilo predsednik volilne komisije o volitvah v delavski svet podjetja. Delavski svet je na podlagi poročila ugotovil, da so bile volitve pravilno izvedene ter je s tem potrdil mandat članov delavskega sveta.

Izvoljen je bil predsednik delavskega sveta. Izbira predsednika ni bila težka, saj so se člani DS soglasno odločili, da predseduje delavskemu svetu tudi letos lanskoletni predsednik tovariš Rajh Vlado. Zaupanje, ki ga uživa tovariš Rajh med kolektivom, je opravičeno, saj je imenovan pokazal že v pretekli mandatni dobi, da je sposoben in vreden nositi in opravljati najvišjo funkcijo v organih samoupravljanja.

Na tem zasedanju je prejšnji upravni odbor dobil razrešnico, saj smo ugotovili, da je bilo poslovanje tega organa pravilno ter da je zaključni račun podjetja potrjen.

Iz poročila prejšnjega predsednika UO smo razbrali celotno problematiko in dejavnost podjetja v preteklem letu.

Obravnavali smo plan za leto 1956, ki pa ni bil dosežen z ozirom na težaven položaj gradbeništva v preteklem letu. Navedeni so bili primeri licitacij, na podlagi katerih so se prevzemala dela tudi pod lastno ceno. Tudi struktura dela je bila v preteklem letu drugačna od prejšnje, saj smo lani gradili pretežno manjše objekte, kjer je potrebno več delovne sile, manj pa materiala in strojev.

Pri obravnavanju proizvodnje je predsednik UO navedel problematiko delovne sile, katere je prišlo na novo v podjetje v letu 1956 skupno 374, odšlo pa v tem času od podjetja 407. V poročilu je bila nadalje navedena problematika kadrovanja, nesreč pri delu, higiensko tehnične zaščite itd.

Nadalje je bilo zajeto vprašanje kreditov, materiala, produktivnosti dela, osnovnih sredstev in končno pregled zaključnega računa za leto 1956.

Na tem zasedanju je bil izvoljen delegat za kongres delavskih svetov v Beogradu, in sicer tovariš Vitanc Franc.

Na drugem zasedanju, dne 31. 5. 1957, je podal poročilo predsednik upravnega odbora o poteku prevzema uprave podjetja.

Sledilo je poročilo direktorja o stanju podjetja, katero je člane novega delavskega sveta seznanilo o proizvodnem planu, ki je v letošnjem letu določen na 1 milijardo. Z

ozirom na nizko realizacijo v prvih petih mesecih, bo treba to sedaj, v času glavne gradbene sezone, podvojiti.

Ogromna ovira za normalni potek gradbenih del je bilo pomanjkanje masovnih materialov, predvsem opeke in cementa kot tudi dobava stropnjakov.

Od strokovnih delavcev primanjkuje predvsem zidarjev.

V pogledu organizacije dela so podvzeli naslednje ukrepe:

a) Uvedba brigadnega sistema dela na gradbiščih v Celju, da bi se tako temeljito izkoristil strokovni kader.

b) Izpopolniti operativno planiranje v tem smislu, da se bo v bodoče zahtevalo redna periodična (tedenska ali 10-dnevna) poročila o izvajanju planskih ukrepov.

c) Operativni plan posameznih objektov se spremeni tako, da se trenutno skoncentrirajo dela na objektih, kjer material ne predstavlja težav, nakar se bo preneslo težišče na nove objekte, ko bo material pripravljen.

d) Vodilni kader tehnične službe mora izdelati takoj definitivni predlog za delitev dela tako, da se preprečijo dvojne komande in da se bo dosegla jasnost glede odgovornosti za organizacijo dela.

Z ozirom na razdrobljenost delovišč, manjka podjetju betonskih mešalcev.

Nova delitev dohodka: plače, terenski dodatki in premije. Zaradi zvišanja plač in zaradi obveznosti, ki nastajajo iz nove delitve, so v podjetju nastale težke finančne razmere. Da se prehodno reši to stanje, je nujno potrebno oskrbeti podjetju sezonski kredit, urediti čimprej naplačilo za nazaj, obracunati lastna investicijska dela, ki so letos znatna.

Nova delitev dohodka brezdvomno zahteva znatno zvišanje cene proti lanskim cenam, ki že zdaleka niso bile več realne. Takšno je stanje približno vseh gradbenih podjetij ter je zato Strokovno združenje ta problem prikazalo na odgovornih forumih. Izdelano je posebno priporočilo za nov način kalkuliranja gradbenih cen in za ureditev proračunov za nazaj.

V zvezi z novo uredbo o plačah je potrebno vnesti v tarifni pravilnik važne spremembe. Predvsem bo potrebno spremeniti vse določbe o delitvi skladov, odobritev sredstev za premije, sploh spremeniti celotni premijski sistem.

Za predsednika delavskega sveta je bil ponovno izvoljen tov. Rajh Vlado

Poročilo je v nadaljevanju zajelo stanje do sedaj sklenjenih pogodb za gradbena in obrtniška dela.

Tretje redno zasedanje, dne 17. 7. 1957.

Pregledani so bili sklepi, sprejeti na prejšnjem zasedanju z ugotovitvijo, da so izvršeni.

Sledilo je poročilo o stanju podjetja, ki se pa bistveno ni spremenilo od stanja za časa prejšnjega zasedanja.

Predsedniki stalnih komisij delavskega sveta so podali poročilo o dosedanjem delu teh komisij. Tako je bilo ugotovljeno, da nekatere komisije pridno delajo, druge pa še niso pričele z delom.

Predsednik komisije za proizvodnjo je poročal, da je ta komisija razpravljala o naslednjem:

- a) izvrševanju pogodbenih obvez;
- b) pripravi in planiranju proizvodnje;
- c) organizaciji dela (nabava, koordinacija itd.);
- d) napredku proizvodnje (nove metode dela);
- e) poboljšanju kvalitete dela in izdelkov;
- f) mehanizaciji del;
- g) rentabilnosti del;
- f) koordinaciji dela z drugimi podjetji.

Predsednik komisije za delovne odnose je poročal, da je komisija razpravljala o nalogah komisije, izdelala plan kadrovanja za vajece, štipendiste, za kadrovanje nekvalificiranih delavcev v polkvalificirane. Predmet obravnave so bila še zaščitna sredstva.

Po predlogu te komisije bo podjetje letos kadrovalo 52 vajecev raznih poklicev, 4 mladince bo štipendiralo na gradb. fakulteti, 2 na TSS, 4 na mojstersko delovodski šoli, 1 na mojstersko delov. šoli za kovinsko stroko, 1 na administrativni šoli.

V letošnjem letu so bili izpiti nekvalificirani delavcev za pridobitev polkvalifikaci-

je. Na gradbišču v Trbovljah so bili izpiti dne 5. 4. 1957. S pozitivnim uspehom so opravili izpite:

Na gradbišču Trbovlje:

- 9 delavcev za priučene zidarje
- 7 delavcev za priučene malterje
- 4 delavci za priučene betonerce
- 5 delavcev za priučene upravljače gradbenih strojev
- 5 delavcev za priučene tesarje
- 2 delavca za priučena železokrivca

Na gradbišču Celje:

- 15 delavcev za priučene zidarje
- 6 delavcev za priučene malterje
- 3 delavci za priučene tesarje
- 4 delavci za priučene upravljače gradbenih strojev

Na gradbišču Velenje:

- 7 delavcev za priučene zidarje
 - 5 delavcev za priučene tesarje
 - 2 delavca za priučena cestna delavca
- Skupaj je napravilo izpite za polkvalifikacijo 74 delavcev.

S tem načinom strokovnega usposabljanja delavcev bo podjetje nadaljevalo, saj je še precej nekvalificiranih delavcev v podjetju, ki imajo pogoje za pridobitev polkvalifikacije.

Komisija predlaga, da se v okviru finančnih možnosti čimprej nabavijo zaščitne delovne obleke vsem, katerim pripadajo.

Komisija za investicije se je sestala in izdelala predlog za nabavo in odpis nekaterih osnovnih sredstev podjetja. Predlog komisije je DS potrdil.

Komisija za licitacije se redno sestaja, kadar pač nastane za to potreba.

Ostale komisije se sedaj še niso sestale, zato DS apelira, da to store takoj, saj je dovolj problematike na vseh področjih dela vseh komisij.

DS je potrdil poslovnik služb za direkcijo, in sicer za tehnično službo, računovodsko službo, komercialno službo ter splošno službo. Sprejet je bil tudi predlog poslovnika za centralne obrate.

V poslovnikih so točno določene naloge in kompetence vseh delovnih mest na direkciji, komunalni in centralnih obratih. Poslovnik za gradbišča je bil potrjen že lansko leto.

Upravni odbor podjetja je imel v tem času 4 redne seje, na katerih je reševal problematiko, pripravljal predloge za DS ter reševal in izvajal sklepe delavskega sveta.

Gradbeništvo v novih pogojih

V letu 1957 so nastale za našo panogo izredno važne spremembe. Predvsem se je letos še znatno bolj utrdil v našem gospodarstvu sistem investicijskih namembnih fondov, kar omogoča gradbenim podjetjem, da lahko mnogo bolj perspektivno kot do sedaj uravnavajo svoje proizvodnje.

Letos se je tudi v znatni meri povečal obseg gradbenih del, tako na primer v naši republici za preko 30%, to je znatno izboljšanje glede na situacijo prejšnjih let.

Izšli so dalje, novi, za našo panogo izredno pomembni predpisi, predvsem nova uredba o delitvi dohodka in nova uredba o plačah. Ti dve uredbi sta predvsem važni za podjetja tako imenovane druge skupine, med katera spadajo tudi gradbena. Uredbi donášata za podjetja, ki spadajo v to skupino, v osnovni bistvene spremembe v odnosu podjetja do skupnosti.

Končno so se gradbena podjetja na lanskoletnih izkušnjah, ki so našo panogo izredno prizadele, naučila mnogo koristnega. Vodstva podjetij so skupno z delavskimi sveti in strokovnim združenjem preanalizirala vzroke, ki so dovedli do takšnega položaja.

Zaključki teh analiz so pokazali, da lahko podjetja prosperirajo samo, če bodo kalkulirala in licitirala z realno ceno.

POMANJKLJIVOSTI STARIH PREDPISOV

Da bomo lažje razumeli spremembe, ki so nastale, je potrebno prav na kratko pregledati, v čem je bilo bistvo starih predpisov.

Stara uredba o delitvi dohodka je bila značilna zaradi tega, da je po eni strani puščala podjetjem kar preveliko samostojnost v določanju svojih lastnih obveznosti do družbe. V lanski situaciji so ravno gradbena podjetja to svobodo v polni meri izkoristila in ugotovili so, da so v glavnem zniževala ceno in licitirala na škodo družbenih obveznosti.

Po drugi strani pa so bili predpisi takšni, da niso bili niti v najmanjši meri vzpodbudni za podjetja. Sistem delitve dohodka je bil takšen, da je ostalo kolektivu od ustvarjenih prihrankov le 15 do 20%. Vse ostalo pa so podjetja odvajala kot družbeno obveznost. Tak način je bil seveda skrajno destimulativen.

Se strožji so bili predpisi o plačah. Raven plač je bila togo kontrolirana, plače v grad-

beništvo niso bile uravnovešene s plačami v ostalih panogah, predpisi o terenskem dodatku so bili neustrezni, premiralo se je lahko le na račun dobička itd. Vse to je dovedlo do tega, da je bil kader v gradbeništvo nezadovoljen in je bežal iz stroke.

ZNAČILNOSTI NOVIH PREDPISOV

Letos je izšlo veliko število važnih predpisov, vendar bomo na tem mestu obravnavali samo dva navažnejša, in sicer: uredba o delitvi dohodka in uredba o plačah.

Uvodoma bi omenil še to, da je družbeni plan za leto 1957 prinesel tudi nekatere važne spremembe za našo panogo. Predvsem so gradbenim podjetjem zmanjšane obresti na osnovna sredstva, kar vpliva pozitivno na korišćenje mehanizacije. Prav tako imajo letos gradbena podjetja pravico koristiti vso razpoložljivo amortizacijo, česar prejšnja leta ni bilo.

a) Uredba o delitvi dohodka

Prva značilnost uredbe je, da so z njo točno fiksirane vse obveznosti podjetja, seveda ločeno za podjetja druge grupe. Mi si hočemo ogledati samo najvažnejše, kar velja za gradbena podjetja.

S tem, da so obveznosti podjetja do družbe fiksirane, so podjetja ene panoge, tako tudi gradbene panoge, postavljena v točno enak položaj. Tako sedaj ni več mogoče špekulirati s cenami na račun družbenih dajatev. To je pozitivno in tudi rezultati licitacij kažejo, da je to vplivalo na večje izenačenje gradbene cene.

Podjetja druge skupine povsem samostojno delijo ustvarjeni dohodek. Z drugimi besedami, to pomeni, da, če podjetje izplača dobaviteljem material in obveznosti do družbe, je povsem samostojen gospodar vseh ostalih sredstev. Dohodek vsebuje potemtakem sredstva za plače, premije in sklade. Čim manjši so stroški, tem večja sredstva ostanejo podjetju.

Tako povečana sredstva lahko podjetje po svobodni presoji seveda v skladu z internimi pravilniki, deli.

Prihranki, ki jih ustvari kolektiv podjetja, ostanejo podjetju deloma v celoti 90 do 95%, seveda, v kolikor se te prihranke uporabi za plače ali premije, je treba od prejemkov plačati znane stalne dajatve (socialno zavarovanje, stanovanjski prispevek in

davek). Na novo je torej s to uredbo predpisana uvedba družbenega prispevka na zaslužek (davek na plače).

Prispevek mora plačati vsak delavec in uslužbenec in je odvisen od višine zaslužka. Stopnje prispevka so progresivne (čim večji je zaslužek, tem večja stopnja). Progresija je blaga tako, da ne vpliva destimulativno.

sindikalni forumi, vendar je vloga teh organov samo regulativnega značaja. Določitev pravih internih odnosov je sedaj povsem interna za podjetja.

V smislu nove uredbe je sedaj podjetje tudi povsem svobodno v določanju terenskih dodatkov, kar pomeni ogromen napredek za našo panogo.

Gradnja nove separacije gramoza v Levcu

b) Uredba o plačah

Ako gledamo na novo uredbo o plačah, povezano z uredbo o delitvi dohodka, kot smo jo zgoraj opisali, pomeni tudi ta uredba, za podjetja druge grupe, izredno važno pridobitev. Ker je delitev dohodka samostojna, lahko podjetja druge skupine, v katero — kot rečeno — spadamo tudi mi, samostojno nivelirajo plače. Po tem sistemu so tarifne postavke tarifnega pravilnika pravzaprav samo še točke, katerih važnost se spreminja in je odvisna od višine ostvarjenega dohodka. Potemtakem plače za gradbena podjetja niso več regulirane z neko togo ravni kot dosedaj, ampak so dejansko odvisne od dosežene produktivnosti in ekonomičnosti dela vsakega podjetja.

Novi predpisi resda sicer še vedno določajo, da mora pri sprejemanju tarifnega pravilnika sodelovati tudi OLO in pristojni

Uredba o plačah določa dalje, da morajo vsa podjetja obvezno imeti svoje norme (povprečne norme v gradbeništvu niso predpisane kot obvezne, ampak lahko vsako gradbeno podjetje te norme po svoji potrebi in razmerah korigira).

Važno je dalje določilo, da je delo po normah obvezno za vse člane kolektiva povsod, kjer je možno učinek dela meriti.

Podjetja morajo imeti premijske pravilnike, premiranje pa mora bazirati na strogo ekonomskih osnovah.

Dalje prinaša uredba važne spremembe glede pribitka za nočno delo, ki se mora plačati sedaj v vsakem primeru.

Važno je tudi novo določilo glede plačevanja dopusta. Dopust se mora plačati delavcu ali uslužbencu v višini povprečne plače iz zadnjih treh mesecev, pri čemer je treba računati tudi preseganje norme.

Pravico do plač iz dobička pridobe delavci po novi uredbi po treh mesecih zaposlitve.

Na terenski dodatek plača delavec ali uslužbenec prav tako davek kot na ostale prejemke, medtem ko ne plača socialnega zavarovanja in stanovanjskega prispevka.

Seveda prostor ne dopušča, da bi k temu sestavku navedli prav vse spremembe, omenili smo le najvažnejše.

Neapačno bi bilo pojmovati svobodo plačevanja podjetij tako, da sedaj lahko po edinci o plačah, dodatkih itd. svobodno odločajo. Svoboda plačevanja je mišljena le v odnosu do skupnosti. Podjetje pa mora imeti prav tako kot dosedaj svoj tarifni pravilnik in so prav vsa izplačila mogoča le, ako so za to v tarifnem pravilniku ustrezná določila. Iz tega sledi, da je važnost tarifnega pravilnika postala še mnogo večja kot dosedaj in da mora podjetje sestavi le-tega posvetiti izredno veliko pažnjo.

NAŠE DELO V NOVIH POGOJIH

Novi predpisi so zatekli gradbena podjetja v zelo težki finančni situaciji. Skoraj vsa podjetja so lani kalkulirala pod lastno ceno in razumljivo je, da sedaj naenkrat ni sredstev za družbene prispevke, ki so sedaj po novi uredbi fiksirani. Analize, ki jih je napravilo Strokovno združenje, kažejo, da so spremembe predpisov takšne prirode, da upravičujejo gradbena podjetja na zahtevkih za določeno povišanje cene.

V našem podjetju smo te korekture že izvršili in se z večino investorjev tudi že sporazumeli.

Sprememba gradbene cene prihaja seveda do izraza pri vseh novih licitacijah ter je razveseljivo, da se cene počasi vendarle stabilizirajo.

Povišanje cene skupnost in investorji seveda niso sprejeli s simpatijami, kar je povsem razumljivo. Vendar je bila situacija, ki so jo zakrivila delno lansko leto tudi sama gradbena podjetja takšna, da ni bilo drugega izhoda. Pri cenah, kot so vladale na tržišču gradbenih del konec leta 1956, bi bilo novi sistem delitve dohodka sploh nemogoče uveljaviti in bi se v naši panogi diskriminiral. Start v ta novi sistem je mogoč samo s cenami na strogo realnem nivoju.

V tem je torej težava, da v gradbenih podjetjih le počasi sprejemamo ta novi sistem in da je bilo začetkoma tudi mnogo nerazumevanja v zvezi s temi novimi predpisi.

Vse zgoraj omenjeno jasno dokazuje, da je naša naloga, da kolektivno podjetja ta sistem tolmačimo, da bo vsak delavec v pod-

jetju uvidel perspektive in možnosti, ki nam jih daje. Prehodne težave, ki smo jih tu opisali, bo treba pač prebroditi. Nas to ne sme napraviti malodušne. Bistvo je v tem, da novi predpisi pomenijo zares nov odnos med skupnostjo in podjetjem in ta odnos je za podjetje dejansko stimulativen. Sedaj kolektivni podjetji dejansko in resnično gospodarijo zase, saj kot smo že omenili, da to, kar prigospodarijo, dejansko ostane njim samim. Zato je treba energično pristopiti k reševanju vseh naših problemov na način, ki odgovarja tem novim razmeram.

Izredno važni činitelji, ki prizadevajo celoten kolektiv, so pač politika plač in premijski sistem, ki naj se v podjetju uveljavi.

Za letos našega tarifnega pravilnika verjetno v bistvu ne bomo spreminjali. Za to je treba počakati še navodila za analitično oceno delovnih mest, ki se bodo morala izvišiti verjetno do konca leta. Priprav za ostale spremembe se moramo lotiti sistematično, tako da bo končno podjetje res dobilo pravilnik, ki mu ne bo moči oporekati.

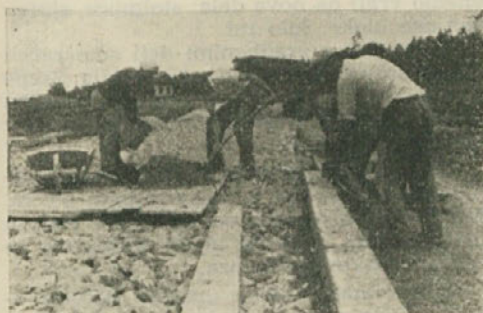
Nujno pa bo takoj, najkasneje v mesecu avgustu, spremeniti tarifni pravilnik predvsem v zvezi s tistimi določili, ki niso več v skladu z novimi predpisi; to so predvsem določila o delitvi dohodka, o premiranju, o terenskih dodatkih, potnih pavšalih, nočnem delu, dopustih itd.

Prav tako je potrebno po določenih nove uredbe o plačah od sedaj naprej izkazovati v tarifnih pravilnikih plače v bruto iznosu (neto plače + socialno zavarovanje + stanovanjski prispevek + davek).

Glede terenskega dodatka in potnih pavšalov je bil sklenjen s celjskim in trboveljskim bazenom dogovor med gradbenimi podjetji in vam je že vsem znan. Rešitev glede terenskega dodatka, akoravno je mnogo boljša, kot je bila to dosedaj, še vedno ni definitivna. Dogovor bo veljal verjetno do konca leta, ko bo skupno z ostalimi spremembami tarifnega pravilnika potrebno preučiti definitivno tudi način plačevanja terenskih dodatkov. Glede na to je predvsem važno stališče republiškega odbora sindikata gradincev, po katerem naj bi se v bodoče pri terenskih dodatkih ne delalo več razlik med kategorijami. Pri tem pa seveda stoji odbor na stališču, da bi bilo treba same plače med kategorijami pravilno zdiferencirati.

V kolikor bo to mogoče uresničiti že v drugem letu, je seveda odvisno od stališča pristojnih forumov v drugih republikah, ker nam bi sicer seveda kvalificiran kader pogbenil drugam.

Da bi nov sistem čim bolje izkoristili že v letošnjem letu, je pa predvsem važno, da čimprej izdelamo v podjetju ustrezen premijski pravilnik. Ta problem že detajlno proučuje komisija za plače pri Strokovnem združenju in bodo v kratkem izšla navodila.

Polaganje obcestnih robnikov zahteva spretne roke in bistro oko...

Ravno pri obravnavanju premijskega pravilnika odnosno sistema je seveda napačno pričeti diskusijo z ugotovitvijo, da za premije ni denarja.

Ako bomo znali postaviti dober premijski sistem, nam nov sistem delitve dohodka omogoča, da bomo prav s premiranjem dosegli izboljšanje produktivnosti dela, večjo ekonomičnost dela in s tem tudi sredstva podjetja in sredstva za samo premiranje.

Ravno pri premiranju lahko ugotovimo, da je razlika med letošnjim in lanskim letom največja. Dejstvo, ki smo ga že ponovno omenili, da namreč ostvarjeni prihranki ostanejo skoro v celoti podjetju, je izredno vzpodbudna baza za izvedbo premiranja.

Moj nasvet je, da pri sestavi premijskega pravilnika pazimo predvsem na to, da bodo premije dovolj vzpodbudne, ker le res vzpodbudne premije bodo zainteresirale za borbo za znižanje cene, za prihranke itd.

V predlogih, ki jih je dosedaj obravnavalo Združenje, je zaslediti predvsem težnjo, da bi se naj letošnje premije določevale predvsem za dosežen pozitiven finančni rezultat, za držanje rokov gradnje, za pravočasno obračunavanje storitev, za optimalno stanje zaloga materiala, za izboljšanje koriščenja strojev in vozil in za znižanje nabavne cene materiala.

Kot novo se predlaga tudi premiranje za ustalitev delovne sile, kar je tudi za naše podjetje izredno pereč problem, ter za zmanjšanje števila nezgod.

Zelo pomemben je dalje predlog, da bi se premiralo tudi vse delavce, in sicer na osnovi koriščenja delovnega časa. Pri tem bi se upošteval delovni čas, ki ga delavec prebije v podjetju in pa povprečno doseganje norme. Na osnovi tako izračunanih koeficientov bi bile premije progresivne. S tem načinom se nadajamo, da bomo v večji meri kot dosedaj delavca privezali na podjetje. Ptice selivke pa bi pri tem sistemu ostale seveda praznih rok. Kot dosedaj bi se letos dalo poudarek predvsem premiranju za prihranke in racionalizacije. Predlaga se tudi premiranje na osnovi izpodbijanih premij. Po predlogu Strokovnega združenja bi morale podjetje točno določiti obračunske enote in fiksirati premijske mase ločeno za kolektiv gradbišča in ločeno za upravo. S tako delitvijo bi se kolektiv objekta v znatni meri zainteresiral za čim večjo produktivnost dela. Proučuje se tudi oblika izdajanja dela kolektivom v sup-akord.

Smo sredi sezone. Podjetje ima prevzetih dovolj del. Stanje na tržišču gradbenega materiala se je toliko izboljšalo, da smo tako rekoč v stanju, delati brez večjih zastojev. Novi odnosi med podjetjem in skupnostjo so vzpodbudnejši kot kdaj koli doslej. Ako upoštevamo vse to, potem lahko ugotovimo, da imamo pogoje, da dosežemo že letos primeren uspeh, ako bomo znali za to zainteresirati v polni meri vse člane našega kolektiva. To pa je bil tudi namen mojega članka.

Rupret

Gradnja poštnega poslopja v Trbovljah

Tako živi naš kolektiv v Velenju

Kdor ni bil v Velenju že nekaj let, se bo ob pogledu na to nastajajoče rudarsko mesto zares začudil. Zgradbe, ena lepša od druge, šole, cestno omrežje — vse »raste kot gobe po dežju«.

V tem sončnem kraju z razgledom na Uršlo, Pohorje in Peco, živi tudi naš kolektiv. »Betonovci« jim pravijo Velenjčani kratko. Pomagajo graditi ta novi rudarski

Nova delavska menza v Velenju med gradnjo

center. Dograjen — bo postal vzor modernega industrijskega mesta.

Kolektiv še ni »star« kot pravimo. Prvi so na tem gradbišču komaj 9 mesecev, drugi še manj.

Ko se je delo začelo, stanje za naš kolektiv ni bilo rožnato. Vedno znova smo se borili z vprašanjem prostorov za stanovanja, menzo itd. Toda pred nami je bila bodočnost, veliko delo nas je čakalo in to nam je pomagalo prebroditi vse te začetne težave.

Prva dela so bila cesta iz Novega Velenja do Šaleške ceste, nova osnovna šola in most preko Pake.

Na cesti smo se borili z mokro, težko ilovico, mrazom in padavinami. Kdo bi opisal vse težave in muke na zunanjih delih? V veliko pomoč nam je bila naša mehanizacija. Od bagerja preko buldožerja do prekucnikov, vse je dalo svoj delež v tej borbi z naravo.

Tudi na drugih objektih smo se borili s težavami, pomanjkanje materialov itd.

Danes gledamo s smehljajem na vse to. Objekti so bili zgotovljeni. Že smo se z vso vnemo vrgli na nova dela: stolpnice, stanovanjske bloke, šolo itd.

Vzporedno z gradbenimi deli smo začeli tudi z urejevanjem »našega« naselja. Srepro smo gledali na že obstoječa naselja rudnika in »Gradisa«. Jih bomo dohiteli, prehiteli v lepši ureditvi prostorov?

Tako je šlo tudi tu naprej. Nekaj v rednem delu, drugo pa s prostovoljnim delom. Montažne barake se danes nizajo ena za drugo. Vmes pa stoji zidan provizorij in težko pričakovana menza.

Danes imamo svoje urejeno naselje — svetle, čiste prostore, toplo vodo itd. Dani so pogoji, da se delavec našega kolektiva počuti kolikor toliko domače.

Člani kolektiva so večinoma doma izven Velenja, predaleč, da bi se dnevno ali tedensko vračali na svoje domove. Kako jim olajšati bivanje?

Naročili smo si časopise, namestili radio z zvočniki, mislimo pa še na dobre knjige. Gotovo se ne bodo zaprašile po svojih poličah...

Med nami je tudi nekaj prav dobrih muzikantov. Ni popoldneva, da po naselju ne odmevajo zvoki harmonike, trobente in gitare. Večkrat pa nam zaigrajo zvečer priljubljene melodije.

Tudi v športu se mnogi člani udeležujejo, posebno pri Partizanu — Rudarju v Velenju. Tako smo našli tu lep in koristen kontakt z rudarji — domačini.

Vprašali nas boste, kaj pa pri nas še dva mlada organa: sindikat in samoupravljanje? Priznamo to, toda vpliv enega in drugega se že močno odraža med kolektivom. Čutimo, da se ustvarja zares kolektiv, ki ve, da lahko samo v skupnem delu in prizadevanju rešuje in zmore vsa ta dela, da doprinese svoj delež k uspehu podjetja ter s tem koristi naši skupnosti.

Klaužer Rudi

Tako živi naš kolektiv v telenju

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...

... in v telenju...
... in v telenju...
... in v telenju...